

[Transcript] Forklart / Hvorfor forsvinner Kinas mektige menn?

Gjennping er en av verdens mæktigste, men kanskje den mæktigste.

Nå er han i gang med sin tredje femårsperiode som leder av det kommunistiske partiet og Kina.

Og som leder så rydde han vekk konkurransen og omgir seg med ja, folk.

Men nå så skjedde han vekk.

Nå er han vekk.

For ein ette ein så forsvinner folk i eliten rundt Gjennping.

Så hvor blir de av?

Du hører på forklart fra Aftenbosten ein podcast der vi forklarer ein nyhet i kvar episode.

I dag, da vi vet og ikkje vet om forsvinningsmysteriet i Kina.

Jeg heter Anders Weber, og det er en av verdens mæktigste.

Uten niksjonellist Kristoffer Unneberg, ein av njøtene som du har bytt ein merke i den siste tiden, dan han da om Kina sin forsvarsminister.

Hvem er han?

Li Shang Fu, han er ein kinesis generaal.

Han er 65 år gammel, og så kommer han fra Størtsban-provinsen i Kina.

Og han er en av verdens mæktigste.

Og det er jo veldig bra, men hva har du blitt så interessert i han?

Han er rett og slett borte. Han er på sundet.

Ingen har hørt noe fra han siden 29. august,

og han har uteblitt fra flere møte som han skulle ha vært med.

Riktene begynte å svirre i forrige uke om at han var i trøbbelåte.

Dette fra hva?

Hva er det du har vært med?

Riktene begynte å svirre i forrige uke om at han var i trøbbelåte.

Dette fra hva hans? Det hadde å gjøre med en korrupsionsanklage.

Og spørsmålet ble fort om han fortsatt var Kinas forsvarsminister.

Og en av grunnene til at folk begynte å spekulere soppas raskt,

det var at denne saken lignet vildig på ting vi har sett før,

og også ganske nylig i Kina.

Ja, for dette har begynt å bli et slags mysterie rett og slett.

Ein i ett ein så forsvinne mektige kinesiske menn.

Bare poff!

Det siste to månene så har det faktisk blitt ein ganske vanlige syn.

Ting tyder på at det pågår ein slags opprydding i det kinesiske forsvarig for tiden.

Det er bare ein måned siden at Kii byttet ut to av toppgeneralene i forsvarigets raketstyrke.

Og for to uker siden så ble det sjang Dong Fang, chefen for Kinas øverste militære domstol.

Han ble fjernet etter bare otte månter i jobben.

Okei, så hva vet med egentlig om den her oppryddingen og hva for det har skjer?

Det er ting som tyder på at det pågår ein etterforskning knyttet til innkjøp av militært utstyr til luftforsvarig, og Li Shang-Fu, denne forsvarsministeren, som ingen vet hvor er,

har sin bakgrunn nettopp i den delen av alle kinesiske forsvarig.

Ein annan teori kan også vere at det pågår ein maktkant på innsiden av partikovertkvarter kjensom Zhongnan Hai i Beijing.

Kii har samlet veldig, veldig mykje makt i egne henne i siste ti årne,

[Transcript] Forklart / Hvorfor forsvinner Kinas mektige menn?

og han har ryddet mange potensielle rivaler av veien.

Kanskje er det folk igjen i systemet som er mispronøyde og som har utfordret ham på en eller annen måte.

Noa probleme med totalitære land som Kina, det er at nettopp dette at vi vet så lite, og vi ser så lite av hva som pågår mens det pågår.

Winston Churchill, så tidligere statsministeren i Storbritannien,

han sa ein gang om maktspille i Sovjetunionen at det er som å se 200 sloss under et teppe,

om han vet ikke hvem som har vundet ut før vinneren kryper ut igjen,

og litt av det samme kan man kanskje tenke om Kina i dag.

For det er ein annan og relativt fersk historie som gir at verden no ser litt mer mistenksånd bort på Kina,

når generale og forsvarsministera bjønner å forsvinne.

For det er bare noen mån å se at utnyksministeren forsvant,

og da var spesielt oppsiktsvekkande.

Han var et stjernesjudd i det kinesiske utnyksdeporter mange.

Han ble utnyksminister i Mars,

selv om det strengte at det var flere som var bedre posisjonert en hånd til å få akkurat den jobben.

Han var kjent for å ha et godt forhold til Kircheng Ping,

og det hjelpt nok at han fikk denne toppjobben som utnyksminister.

Før det var han ambasadør i USA,

og før det enn var han kontaktpunkte for mange utnynskesjonalister i Beijing.

Og der var han kjent for å være veldig karismatisk,

veldig venlig til tider ganske morsom,

og selv om han hadde en hardt tone i utnytspolitikken,

så var han en person man følte at man kunne ha en dialog med,

og det var en ganske sterk kontrast til de mange lite stive og formelle partietoppene som ellers preger kinesisk politikk.

Det var ikke så lang tid etter at han besøkte Oslo at Kircheng gang bare forsvann.

De gikk noen uke før ryktene begynte å svirre rundt hva som kunne ha skjedd,

og etter hvert så kondt en melding fra Beijing om at han hadde noen for helseproblemer, men de fleste regnet med at det var åndre,

og at det var noe som kunne ha skjedd,

og at det var ikke så lang tid etter at han besøkte Oslo at Kircheng gang bare forsvann.

Men de fleste regnet med at det var åndre ting som kunne ligge bak.

Mange begynte å snakke om et mulig forhold han skulle ha hatt med en kjent kinesisk nyhetsopplser.

Men nå er det jo ikke helt uanlig for folk i toppolitikken,

hverken i Kina eller andre steder å ha høylskrinner,

så det er heller ikke noe som har gjort at folk dødende samtidig samtidig gå i Kina,

så det ble fortett spørsmål om han hadde gjort noe for å havne i politisk trøbbel,

og at han kanskje hadde havnet i kisunåde på en eller anden måte.

Det er jo mye spekulasjoner rundt dette her også, som du sier.

Hva er veit med helt sikkert om hva som skjedde med?

Egen så er jeg svarig at vi vet veldig lite.

[Transcript] Forklart / Hvorfor forsvinner Kinas mektige menn?

Han har ikke vist noen Lifstein siden Junif.

Det er klart Kircheng gang og Lysjengfog kan jo ha blitt sliten eller syk, men i så fall så ville det jo vært lett for partiledelsen å bevise det på en eller anden måte, og da ville jo spekulasjonene naturlig nok ha råd seg ned, men det er ikke kommet noe sånne beviser, og det fører jo til rykter.

Rykter skaper uro, og det er nok ikke ledelsen i Bergingtjentene.

Og nettopp dette at vi ikke vet så mykje,

ger mye steri om de forsvunne kinesiske menne med makt ekstra spennende.

Men det er likevel nok vi kan sei, og da handler om vårt forhold til Kina.

Kina

Kina er jo langt under, og har jo ikke så mykje å sei for meg og deg fra dag til dag, men da å følge med på Xi Jinping og makten rundt han, da kan faktisk også være viktig for oss.

Og når det plutselig forsvinner folk rundt han, så seier det nok om Xi Jinping sin makt.

Så Xi har nå sittet på toppen av det kinesiske hierakie i 11 år.

Han ble partileder i 2012, og statsleder år etter.

Og siden denne gang så har han blitt mektere og mektere.

Vi så i fjord høst, for eksempel, hvordan forgjengen hans som partileder, Hujin Tao,

han ble rett og slett hentet ut fra partigene og gressen,

og ført ut av rommet på en måte som virket å være helt tydelig mot hans vilje.

Og heller ikke da, eller etterpå, fikk vi noen forklaring på hva som hadde skjedd med ham.

Og det at utenliksministeren og forsvarsministeren nå bare kan forsvinde,

sånn som de har gjort de siste månedene.

Det kan jo være tegn på at Xi's makt er tillegg med et totalt på samme måte som den var

Da Mao Zedong var partileder helt frem til han døde i 1976.

Men på en andre siden da kan slikeforsvinningen skapa så pass mye euro i rekkerne rundt Xi Jinping etter akampionene og trua posisjonen hans.

Altså hvis jeg hadde vært en av toppene i det kinesiske kommunistpartiet,

så ville jeg nok vært veldig på vakt akkurat nå. Det virker ikke som om noen er trygge.

Akkurat nå så ser du ut at Xi er mektere noengang,

nettopp fordi han har fjernet så mange potensielle rivaler i de siste tiårne.

Men utrenskningene, det gir ham jo også fiender.

Og de som er blitt fjernet synes ikke noe særlig om det selvfølgelig.

Og håndteringen av pandemien, da China var stengt et år lenger,

de stengte at det tenkte å være, kan også ha svekket Xi Jinping.

Det samme gjelder økonomien som går dårligere enn forventet akkurat nå.

Og i et mer åpen system, så ville jeg kanskje være naturlig at folk stilte spørsmål ved Xi's ledelse.

Om noen gjør det nå, det vet vi jo veldig lite om.

Men diktaturets natur gjør det nødvendig for ham,

og det gjør det nødvendig for ham å være beinhar og brutalt for å behålle den makten han har.

Og det er kanskje akkurat det vi nå ser et utslag av med disse utsjuftningene.

Så om disse som forsvinner vil ha noe å sei for Xi Jinping sin makt sånn egentlig, er fortsatt det ikke godt å vite.

Kanskje har det ikke så mye å sei i det hele tatt.

[Transcript] Forklart / Hvorfor forsvinner Kinas mektige menn?

Men om vi skal tenke litt på oss selv igjen, så kan disse hendelsene faktisk også påvirke oss mer direkte.

Hvis vi skal gå litt tilbake til sin gang spesielt, også denne tidligere utenreksministeren, da han var her i Oslo, så var det en veldig god mulighet for utenreksminister Annika Nittveldt og for statsminister Jonas Kaj Støre å bygge opp et personlig forhold til ham.

Og såne personlig forhold er veldig viktige i internasjonale politikk.

Man pleier forholdet mellom land på mange nivåer, men det er veldig viktig at man kan snakke sammen direkte mellom ledere og utfordringen for alle som nå vil pleie et forhold til Kina og Kinas ledere er, i hvilken grad man skal gjøre det når disse ledere kan havne i unåde og bare, som du sier, forsvinne.

Da er jo de aksjene man har lagt innes på som en slik gang pludselig ganske lite hvert.

Men altså, Norge har jo hatt trøbbel med Kina før.

God formidag. Good morning ladies and gentlemen.

Den norske Nobelkomite har bestemt at Nobel's Frisbeidsport 2010 skal tildeles li ut i Aubao.

Det har han med jo i frysseboksen i mange år,

og det er jo slikestake som virkelighetskapet rusk i en da diplomatisk maskinerie kan du si.

I det store bilde er da den personlige kontakten så viktig.

Da LIO ble tildelt frisbeidspen fra for 13 år siden,

så reagerte Kina med en full diplomatisk boycott av Norge,

og noe av det skyldtes dårlig kommunikasjon mellom landet,

og det tok 6 år før det klarte å snakke sammen og finne en formulering som gjorde det mulig å komme ut av den krangeln på.

Og hvis norske og kinesiske utenreksministeren eller lederne på et høyere niveau

end det hadde hatt et bedre personlige forhold,

så kunne de kanskje ha hatt en telefonsomtale

og funnet ut av det på et tidligere tidspunkt.

Eller kanskje ikke.

Det kan ha vært rett og slett at Kina ønsket å straffe Norge så lenge åkkessom,

men det å ha en dialog på et godt plan med folk som hadde litt tid til hverandre,

det ville utvile som at det har vært et positivt bidrag.

Til slutt, Kristoffer, med etterkvalit innoen en del kinesiske makt,

men som pludselig forsvinner,

begynner å danne seg et mønster slik at man kan antake hvem som er neste i rekka.

Om det finnes et mønster så er det veldig vanskelig å se tydelig,

men noe som er interessant er at det er folk i departemongene

og også noe i forsvaret som har forsvunnet forløpig,

så har det ikke kji, etter det vi vet,

rensket ut noe særlig i partiet's toppledelse siden partikongressen i fjord,

og nå er han omgitt av ja, folk.

Den største skalpen i partiet, den fjernte han allerede i 2014,

da den mektige sikkerhetssjefen Jo Jong Kang ble anklaget for korrupsjon

og kastet ut av toppledelsen.

[Transcript] Forklart / Hvorfor forsvinner Kinas mektige menn?

Og hvis kji nå igjen skulle begynne å gå løs på folk i partiledelsen noen gang, så ville kanskje være til tegn på en betydelig uro i Kina.

Men vi er ikke der.

Akkurat nå så vet vi vet.

Så får vi se med tiden om vi får vite hvorfor Shingang, Alishang Fu og alldeles andre ble fjernet fra jobben og siden, men akkurat nå er det langt flere spørsmål enn det er svar.

Du har hørt en podcast fra Aftenposten.

Det var Kristoffer Rønneberg som forklarte hva for kinesiske ministra.

Hoff! Bare forsvinne.

Denne episoden er laget av producent Olaf Eggesvik og meg Anders Weberg.

Resten av forklart er synesøhol, David Vekoni og Jenny Føland.

Du har hørt lyd fra NTB, nyhjørdsbråd, EP og regjeringen.

Og en ting til.

Hoksatt vi har en podcast som heter Dupedyk.

Den er for å være ærlig, skikkelig bra.

Kjem annet kvar omstag og stupa ned i de vanskeligge spørsmålene om samfunnet rundt oss.

Og her er en liten smakebitt.

Og spise, drikke bil, dra på ferie.

Bare gå ut døra har blitt mye dyrere.

Og med desinen som skal fixe problemet.

Hele styringsrenten med 0,25 prosentaneter til 4 prosent.

Er renta.

Men når renta stik så blir jo boliglående sykt dyrt og må det være sånn.

I podcasten Dupedyk undersekker vi de store spørsmålene om tida vi lever i.

Og prøver i det svaren du ikke bare kan google det frem til.

Nye episoder kjem omstag 27. september.

Du finner den hos Aftenposten eller i poddmi.